

ОЦІНКА КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Бондаренко А.Ф., к.е.н., доц., доцент кафедри маркетингу
a.bondarenko@uabs.sumdu.edu.ua

Моїсєнко М.А.

Гордієнко В.П., к.е.н., доц., доцент кафедри управління
v.hordiienko@crkp.sumdu.edu.ua

Дутченко О.О., к.е.н., ст. викладач кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування
e.dutchenko@uabs.sumdu.edu.ua

Сумський державний університет, м. Суми
бул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна

Метою статті є дослідження сутності кредитоспроможності підприємства, визначення підходів до оцінки й аналізу кредитоспроможності.

Оскільки оцінка кредитоспроможності позичальника є запорукою успішного функціонування не тільки фінансово – кредитної установи, але й власне підприємства, тому в умовах становлення й розвитку ринкових відносин кредиторам необхідно мати точне уявлення про кредитоспроможність позичальника.

Актуальність теми дослідження пояснюється тим, що на сьогоднішній день кредитоспроможність підприємства потребує ретельного і всебічного дослідження з точки зору платоспроможності підприємств та розробки наукового обґрунтування загальноприйнятого алгоритму, яким могли б користуватися позичальники для розрахунків за кредитними зобов'язаннями.

Сьогодні не існує єдиного алгоритму визначення кредитоспроможності позичальника. Кожна банківська установа використовує власну методику, що, на її думку, є найбільш ефективною та враховує широкий спектр фінансових показників.

Згідно оціночної специфіки щодо оцінки юридичних осіб, регламентованої НБУ, визначення кредитоспроможності позичальника передбачає аналіз його фінансово-економічної характеристики. Вимогами Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику встановлено проведення розрахунку показника кредитного ризику, який передбачає визначення інтегрального показника, розрахунок фінансового класу позичальника та значення ймовірності дефолту.

У рамках даного дослідження була проведена комплексна оцінка кредитоспроможності ПРАТ «Технологія», за результатами якої кількісні показники, отримані в результаті побудови інтегральної моделі, входять у діапазон значень, що відповідають другому класу позичальника. Розрахунок загального якісного показника підтвердив високий рівень кредитоспроможності досліджуваного підприємства, з мінімальною ймовірністю виникнення дефолту.

З метою підвищення якості оцінки кредитоспроможності підприємства – позичальника нами пропонується, у подальших дослідженнях, розглядати конкурентоспроможність підприємства, як фактор більш точного визначення його фінансового стану та кредитоспроможності.

Ключові слова: кредитоспроможність, позичальник, фінансовий стан, фінансові коефіцієнти.

DOI: 10.21272/ 1817-9215.2019.4-12

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасних умовах кредит як складне економічне явище здійснює значний вплив на розвиток та відтворення економіки. Це зумовлює наявність потреби в глибокому дослідженні та вдосконаленні теоретичних та практичних аспектів кредитних відносин. Кризові явища в економіці негативно впливають на платоспроможність суб'єктів господарювання, що є основною причиною виникнення проблемної заборгованості. Саме це спричинило необхідність розробки та вдосконалення як теоретико – методологічних, так і практичних аспектів оцінки кредитоспроможності позичальника. Цей процес є надзвичайно важливим, адже від його ефективності залежать результати кредитної діяльності банківської установи. В умовах становлення та розвитку ринкових відносин кредиторам необхідно мати точне уявлення стосовно кредитоспроможності позичальника, адже оцінка його стану є запорукою успішного функціонування не лише фінансово – кредитної установи, а й власне підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ.

Різномічне бачення суті кредитоспроможності позичальника з точки зору різних авторів потребує особливої уваги та оцінки конкретної думки будь-якого представника вітчизняної та світової економічної науки у контексті досліджуваної проблеми. Дослідженням сутності кредитоспроможності підприємства займалися такі науковці як В. Г. Артеменко, В. І. Волохов, В. М. Галасюк, В. В. Вітлінський та інші. Кожен з авторів має своє тлумачення досліджуваного поняття, яке має науково-практичну цінність при комплексному дослідженні проблематики.

Так, на думку О. О. Терещенка [15], кредитоспроможність позичальника в повній мірі пояснюється наявними передумовами, які гарантують відповідний фінансовий стан підприємства. З точки зору В. Г. Артеменка [1], досліджуваний показник не можна розглядати, ігноруючи правовий аспект як реальний чинник фінансово – господарського стану підприємства та можливих кредитних відносин. З огляду на дослідження такого важливого аспекту як кредитоспроможність, В. І. Волохов [4] відстоює особисту думку з приводу того, що це одна із найголовніших умов виникнення кредитних ринкових відносин, які потребують чітко визначеного алгоритму повернення позикових коштів. Не можна не погодитися з цікавою думкою В. В. Галасюка [5] з приводу того, що кредитоспроможність позичальника – це відповідний рівень платоспроможності підприємства, який у свою чергу дозволяє розраховуватися грошовими коштами, що генеруються у позичальника за своїми борговими зобов'язаннями.

Безумовно корисною в рамках даної проблеми виступає погляд О. І. Лаврушина [9] з приводу кредитоспроможності як процесу оцінювання імовірності повернення позики у чітко визначений термін і процедури виплати відсотків по ній у майбутньому.

Стратегічної точки зору дотримується у визначенні кредитоспроможності В. В. Вітлінський [3], представляючи дану дефініцію як комплекс (систему) заходів, що формують високий рівень фінансово – кредитної відповідальності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета наукової статті полягає в дослідженні сутності кредитоспроможності підприємства, визначенні методології оцінки і аналізу рівня кредитоспроможності та пошуку основних напрямків покращення кредитоспроможності позичальника за своїми зобов'язаннями.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах становлення та розвитку ринкових відносин кредиторам необхідно мати точне уявлення стосовно кредитоспроможності позичальника, адже оцінка його стану є запорукою успішного функціонування не лише фінансово – кредитної установи, а й власне підприємства. Основною метою проведення аналізу кредитоспроможності підприємства з боку банку є уникнення ризику неповернення коштів і, як наслідок, збиткової діяльності. Водночас, для підприємства позитивна репутація серед кредиторів є гарантією отримання позикового капіталу. Тому розробка ефективної методики оцінки кредитоспроможності підприємства є однією з провідних задач кредитних установ [6, 10].

На сьогоднішній день не існує єдиного алгоритму визначення кредитоспроможності позичальника. Кожна банківська установа використовує власну методику, яка, на її погляд, є найбільш ефективною та враховує найширший спектр фінансових показників.

Поняття кредитоспроможності позичальника за своєю сутністю, складністю та багатогранністю потребує класифікації за відповідними параметрами. Слід зазначити, що такі вітчизняні науковці як А. М. Мороз, Л. В. Кузнєцова, С.К. Реверчук [2,8, 13] значну роль приділяли дослідженню видів кредитоспроможності позичальника-юридичної особи в залежності від форми власності, в той же час О. В. Дзюблюк [7] акцентують свою увагу на такій класифікаційній ознаці як сфера діяльності

позичальника. Стосовно точки зору іноземних досліджень, то в працях Дж. Ф. Сінкі [14] визначено види кредитоспроможності в залежності від масштабів діяльності та резидентності юридичної особи.

Доцільно запропонувати узагальнюючу класифікацію видів кредитоспроможності позичальника (табл. 1).

Таблиця 1 – Класифікація кредитоспроможності позичальника (складено авторами)

Класифікаційна ознака	Види кредитоспроможності
Термін запозичення коштів	<ul style="list-style-type: none"> – короткострокова; – середньострокова; – довгострокова.
Масштаби діяльності позичальника	<ul style="list-style-type: none"> – малого підприємства; – середнього підприємства; – великого підприємства
Сфера діяльності позичальника	<ul style="list-style-type: none"> – промислового підприємства; – сільськогосподарського підприємства; – підприємства оптової (роздрібно) торгівлі тощо.
Форма власності позичальника	<ul style="list-style-type: none"> – державного підприємства; – приватного підприємства; – корпоративного підприємства; – комунального підприємства.
Резидентність	<ul style="list-style-type: none"> – підприємства з національним капіталом; – підприємства з іноземним капіталом.
Суб'єкт	<ul style="list-style-type: none"> – юридичної особи – підприємства; – бюджетної установи; – банківської установи; – юридичної особи – позичальника за кредитом під інвестиційний проект.

Проведемо розрахунок кредитоспроможності позичальника згідно методики АТ «ОТП Банк», який на сьогоднішній день є одним із найбільших вітчизняних банків та займає лідерські позиції у фінансовому секторі України. В Україні він розпочав свою діяльність з 1998 року та зарекомендував себе як соціально відповідальна, надійна та стабільна структура, що пропонує своїм клієнтам сервіси європейської якості. Однією із важливих складових такого високого результату діяльності банку є, безумовно, якісна кредитна політика, яка передбачає співпрацю з підприємствами, ймовірність дефолту яких є мінімальною.

Згідно з діючим законодавством, кожна банківська установа з метою якісного проведення оцінки фінансового стану позичальника повинна мати внутрішній регулятивний документ, який буде визначати методику проведення такої оцінки. Методика визначення кредитоспроможності АТ «ОТП Банк» передбачає його проведення шляхом аналізу кількісних та якісних показників. Щодо кількісних показників, то основним законодавчо визначеним способом є інтегральна оцінка кредитоспроможності позичальника та визначення його належності до певного класу. Перелік якісних показників та їх питома вага визначається кожним банком та є невід'ємною частиною процесу аналізу кредитоспроможності позичальника.

Визначення фінансового класу позичальника є окремим етапом у процесі оцінки банком його кредитоспроможності і передбачає проведення фінансово-економічного аналізу господарської діяльності підприємства на основі даних офіційної фінансової звітності та інших документів, оформлених належним чином згідно вимог чинного законодавства.

Даний процес передбачає фінансово-економічну характеристику позичальника згідно оціночної специфіки, регламентованої НБУ щодо оцінки юридичних осіб. Методика розрахунку показника кредитного ризику передбачає розрахунок інтегрального показника, визначення фінансового класу позичальника за кількісними та якісними показниками у відповідності із їх переліком і критеріями, та розрахунок відповідного значення ймовірності дефолту (PD) згідно вимог Положення про

визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями (далі - Положення НБУ) [12].

В рамках даного дослідження проаналізуємо кредитоспроможність приватного акціонерного товариства «Технологія», яке спеціалізується на виробництві укупорочних та пакувальних матеріалів. Підприємство засноване у 1991 р., за часи свого існування воно зайняло лідерські позиції не лише на вітчизняному, а й на світовому ринку. Підприємство здійснює виробництво декоративної оболонки для оформлення пляшок шампанських та ігристих вин, етикеток, поліетиленової плівки, пакетів-вкладишів із комбінованих матеріалів та надає послуги по перевезенню вантажів автомобільним транспортом. Діяльність підприємства не є сезонною та не залежить від погодних умов [11].

Першим кроком при розрахунку інтегрального показника кредитоспроможності позичальника є визначення виду економічної діяльності.

Згідно з даними, наведеними у офіційній фінансовій звітності [11], ПрАТ «Технологія» відноситься до групи 22.22 «Виробництво тари з пластмас», що, відповідно до класифікації, наведеної у Положенні НБУ, є складовою групи С.

Методика розрахунку інтегрального показника передбачає також диференціацію застосовуваних моделей в залежності від розміру підприємства, які, в залежності від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції можуть бути віднесені до великих, середніх або малих. Так, доцільним буде віднести ПрАТ «Технологія» до середнього, тому що середньооблікова чисельність працюючих не перевищує 1000 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації не перевищує суму, еквівалентну 5 млн. євро за середньорічним курсом Національного банку України.

Відповідно до внутрішньої методики визначення інтегрального показника кредитоспроможності позичальника, дискримінантна модель матиме наступний вигляд:

$$Z = 1,884 + 0,240 * X_{11} + 0,288 * X_4 + 0,557 * X_{15} + 0,335 * X_2 + 0,678 * X_{13} + 0,457 * X_7 + 0,342 * X_1 + 0,203 * X_3 \quad (1)$$

X_1 – показник капіталу, який визначається як відношення власного капіталу до валюти балансу;

X_2 – показник загальної ліквідності, який визначається як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань і забезпечень;

X_3 – показник покриття боргу, який визначається як відношення фінансового результату до оподаткування до суми короткострокових та довгострокових зобов'язань;

X_4 – показник операційної рентабельності активів, який розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до валюти балансу;

X_7 – показник покриття чистих фінансових витрат операційним прибутком, який визначається як відношення фінансового результату від операційної діяльності до чистих фінансових витрат;

де X_{11} – показник здатності обслуговування боргу, який розраховується як відношення короткострокових та довгострокових зобов'язань до чистого доходу від реалізації продукції;

X_{13} – показник частки неопераційних елементів балансу, який визначається як відношення неопераційних активів до валюти балансу;

X_{15} – показник покриття фінансових витрат прибутком до оподаткування та амортизації, який визначається як відношення фінансового результату від операційної діяльності перед вирахуванням амортизації до фінансових витрат [12].

Наступним кроком розраховуємо вищезазначені показники в динаміці за 2016-2018 рр., результати обчислень наведемо у таблиці 2.

Таблиця 2 – Розрахунок показників інтегральної моделі визначення кредитоспроможності ПрАТ «Технологія» за 2016 – 2018рр (розраховано авторами)

Показник	Рік		
	2016	2017	2018
Показник капіталу (X_1)	-0,22	-0,06	-0,01
Показник загальної ліквідності (X_2)	0,33	0,34	0,19
Показник покриття боргу (X_3)	72,30	139,11	150,59
Показник операційної рентабельності активів (X_4)	0,78	0,82	0,69
Показник покриття чистих фінансових витрат операційним прибутком (X_7)	1,87	1,87	1,37
Показник покриття боргу чистим доходом (X_{11})	3,20	3,21	2,16
Показник частки неопераційних елементів балансу (X_{13})	83,18	82,89	99,13
Показник покриття фінансових витрат прибутком до оподаткування та амортизації (X_{15})	0,07	0,15	0,15

Для кожного показника Положення НБУ [12] передбачає наявність внутрішньої шкали і, в залежності від того, до якого діапазону входить отримане значення, здійснюється його коригування. Для цього, в першу чергу, отримані в таблиці 2 результати необхідно привести до відсоткового значення, та в залежності від того, в які межі входить кожний показник, отримати значення коефіцієнтів.

У таблиці 3 наведемо скориговані значення показників, які, власне, і підставимо в інтегральну модель.

Таблиця 3 – Скориговані значення показників інтегральної моделі визначення кредитоспроможності ПрАТ «Технологія» за 2016 – 2018 рр. (розраховано авторами)

Показник	Рік		
	2016	2017	2018
Показник капіталу (X_1)	1,728	1,728	1,728
Показник загальної ліквідності (X_2)	1,358	1,358	1,358
Показник покриття боргу (X_3)	0,953	0,953	0,953
Показник операційної рентабельності активів (X_4)	1,168	1,168	1,168
Показник покриття чистих фінансових витрат операційним прибутком (X_7)	0,553	0,553	0,553
Показник покриття боргу чистим доходом (X_{11})	1,155	1,155	1,155
Показник частки неопераційних елементів балансу (X_{13})	-0,154	-0,154	-0,223
Показник покриття фінансових витрат прибутком до оподаткування та амортизації (X_{15})	-0,216	-0,216	-0,216
Інтегральний показник (Z)	3,76	3,76	3,71
Клас позичальника	2	2	2

Наступним кроком отримані показники підставимо в модель та отримаємо показник, за яким, власне, і визначимо, до якого класу кредитоспроможності позичальника можемо віднести досліджуване підприємство. З метою отримання більш достовірних результатів, проаналізуємо даний показник в динаміці за 3 роки.

Розрахунки показали, що в 2016 році інтегральна модель визначення кредитоспроможності позичальника матиме вигляд:

$$Z = 1,884 + 0,240 * 1,555 + 0,288 * 1,168 + 0,557 * (-0,216) + 0,335 * 1,358 + 0,678 * (-0,154) + 0,457 * 0,553 + 0,342 * 1,728 + 0,0203 * 0,953 = 3,76.$$

У 2017 році отримаємо наступний результат:

$$Z = 1,884 + 0,240 * 1,555 + 0,288 * 1,168 + 0,557 * (-0,216) + 0,335 * 1,358 + 0,678 * (-0,154) + 0,457 * 0,553 + 0,342 * 1,728 + 0,0203 * 0,953 = 3,76.$$

У 2018 році отримаємо наступний результат:

$$Z = 1,884 + 0,240 * 1,555 + 0,288 * 1,168 + 0,557 * (-0,216) + 0,335 * 1,358 + 0,678 * (-0,233) + 0,457 * 0,553 + 0,342 * 1,728 + 0,0203 * 0,953 = 3,71.$$

Отже, отримані показники входять до діапазону значень, що відповідає 2 класу позичальника. Отримані результати демонструють високий рівень кредитоспроможності ПрАТ «Технологія», що свідчить про те, що при необхідності залучення коштів фінансовий стан підприємства дозволить виконати перед банком свої зобов'язання та вчасно повернути не лише кредитні кошти, а й банківські відсотки за їх користування.

Окрім кількісної оцінки, банк проводить аналіз якісних показників, що прямо впливають на рівень кредитоспроможності позичальника. До них, зокрема, відноситься якість менеджменту, історія відносин з банком, наявність бізнес-плану, доля ринку, розмір і період існування підприємства тощо.

В залежності від вибору якісних показників розраховується загальний якісний показник (від 0 до 100 відсотків). Перелік передбачених значень цих показників одночасно є нормативними базами для їх оцінки. Даний перелік, а також розподіл відповідних бальних оцінок наведений у внутрішньому положенні (методиці) оцінки кредитоспроможності АТ «ОТП Банк».

Формула загального якісного показника наступна:

$$Y = \frac{(\sum_{i=1}^n w_i Q_i + C)}{D} + A, \quad (2)$$

де Q_i – бали по показникам;

w_i – відповідні ваги по показникам;

C – вільний член;

D – коефіцієнт масштабу;

A – додаток коригування.

У таблиці 4 наведемо перелік якісних показників оцінки кредитоспроможності ПрАТ «Технологія» та визначимо їх бали.

Таблиця 4 – Оцінка якісних показників кредитоспроможності ПрАТ «Технологія»

Якісний показник	Бал показника
Структура власності	3
Якість менеджменту	5
Розмір і період існування підприємства	4
Якість фінансової звітності	5
Взаємовідносини з покупцями/постачальниками	4
Технології та продукція	1
Доля ринку	2
Ризик галузі промисловості	2
Сезонність, циклічність та потенціал ринку	4
Якість обслуговування боргу та взаємовідносини з Банком	8
Покриття боргу	5
Наявність бізнес-плану	5
Наявність рейтингу присвоєного міжнародною компанією	3

Отже, підставимо наведені значення у формулу 2. Всі вихідні розрахункові дані наведені у внутрішній документації банку та постійно актуалізуються. Таким чином, отримаємо:

$$Y = \left(\frac{48,5 - 7,5}{50} \right) * 100 + 15\% = 94,3\%.$$

Отже, як бачимо з наведених розрахунків, аналіз якісних показників ще раз підтверджує високий рівень кредитоспроможності ПрАТ «Технологія».

Далі доцільно розрахувати ймовірність настання дефолту на підприємстві за такою формулою:

$$PD = PD_{\min} + (1 - Y)(PD_{\max} - PD_{\min}) \quad (3)$$

де PD_{\max} – верхня межа діапазону значень дефолту для відповідного фінансового класу,

PD_{\min} – нижня межа,

Y – загальний якісний показник.

Таким чином, банк визначає показник ймовірності дефолту в межах установленого діапазону з урахуванням динаміки фактичних значень інтегрального показника, якості менеджменту юридичної особи, ринків збуту продукції, наявності бізнес-планів, рейтингів та інших подій та обставин, що можуть вплинути на своєчасність та повноту погашення боргу. Межі діапазону значень дефолту ранжовані відповідно до класу позичальника та наведені у внутрішньому положенні банку.

Отже, для ПрАТ «Технологія» формула для розрахунку ймовірності виникнення дефолту матиме наступний вигляд:

$$PD = 0,01 + (1 - 0,94) (0,019 - 0,01) = 0,00069.$$

У відсотковому вираженні ймовірність виникнення дефолту складає 0,069%. Це означає досить низький рівень можливості виникнення дефолту на досліджуваному підприємстві та вкотре підкріплює отримані результати щодо високого рівня кредитоспроможності ПрАТ «Технологія». Це дає можливість наявності позитивних прогнозів щодо кредитного рейтингу підприємства в майбутньому.

Підводячи підсумок щодо практичних аспектів визначення кредитоспроможності позичальника, слід зазначити, що АТ «ОТП Банк» у своїй діяльності керується Внутрішньою методикою оцінки фінансового стану юридичних осіб. Дана методика передбачає його проведення шляхом аналізу кількісних та якісних показників. Щодо кількісних, то основним законодавчо визначеним способом є інтегральна оцінка кредитоспроможності позичальника та визначення його належності до певного класу. Перелік якісних показників та їх питома вага визначається власне банком та є невід'ємною частиною процесу аналізу кредитоспроможності позичальника.

В межах дослідження було проведено комплексну оцінку кредитоспроможності ПрАТ «Технологія», за результатами якої кількісні показники, отримані внаслідок побудови інтегральної моделі, входять до діапазону значень, що відповідають другому класу позичальника. Розрахунок загального якісного показника підтвердив з результатом 94,3% високий рівень кредитоспроможності досліджуваного підприємства. Щодо ймовірності виникнення дефолту, то вона є мінімальною та складає 0,069% за методикою внутрішнього положення банку.

ВИСНОВКИ

Сучасні підприємства різних форм власності та видів діяльності у складних ринкових умовах конкуренції та часто обмеженого власного фінансового ресурсу змушені залучати додаткові кошти у фінансово – кредитних установ для розв'язання низки питань різного рівня складності. На сьогоднішній день кредит як складне економічне явище здійснює значний вплив на розвиток та відтворення економіки. Це зумовлює наявність потреби в глибокому дослідженні та вдосконаленні теоретичних та практичних аспектів кредитних відносин.

Але з метою підвищення якості оцінки кредитоспроможності підприємства – позичальника нами пропонується, у подальших дослідженнях, розглядати конкурентоспроможність підприємства, як фактор більш точного визначення його фінансового стану та кредитоспроможності.

SUMMARY

The purpose of the article is to study the essence of solvency of the enterprise, to determine the approaches to assessment and analysis of solvency.

Since the assessment of the borrower's solvency is the key to the successful functioning not only of the financial and credit institution, but also of the enterprise itself, so in the conditions of formation and development of market relations lenders need to have an accurate idea of the borrower's solvency.

Relevance of the research topic is explained by the fact that today the solvency of the enterprise requires a thorough and comprehensive research in terms of the solvency of enterprises and the development of a scientific justification for a common algorithm that borrowers can use to calculate their credit obligations.

Today, there is no single algorithm for determining a borrower's solvency. Each banking institution uses its own methodology, which, in its opinion, is the most effective and takes into account a wide range of financial indicators.

According to the valuation specificity for the assessment of legal entities regulated by the NBU, determining the borrower's solvency involves analyzing its financial and economic characteristics. Requirements of the Regulations on the determination of the size of credit risk by the banks of Ukraine established the calculation of the credit risk indicator, which provides for the definition of the integral indicator, calculation of the borrower's financial class and the probability of default.

Within the limits of the given research the complex estimation of Technologia JSC solvency has been carried out, by results of which the quantitative indicators received as a result of construction of the integral model, are included into the range of values corresponding to the second class of the borrower. Calculation of the overall qualitative indicator confirmed the high level of solvency of the studied enterprise, with a minimum probability of default.

In order to improve the quality of the solvency assessment of the borrower we propose, in further studies, to consider the competitiveness of the enterprise as a factor of more accurate determination of its financial condition and solvency.

Keywords: solvency, borrower, financial standing, financial factors

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко В. Г. Финансовый анализ. : Учеб. Пособие // В. Г. Артеменко, М. В. Беллендир – М.: ДИС: НГАЭиУ. 1997г. – 126 с.
2. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с.
3. Вітлінський, В. В. Поглиблений кількісний аналіз кредитоспроможності позичальника як засіб зниження кредитного ризику / В. Вітлінський, Г. Великоіваненко, Я. Наконечний, О. Пернарівський // Банківська справа. – 1998. – № 6. – С. 45 – 49.
4. Волохов В. І. Економічна природа і зміст кредитної діяльності банку в аспекті оцінювання її ефективності / В. І. Волохов // Фінанси України. – 2009. – № 8. – С. 109-117.
5. Галасюк В. В. Методика оцінки кредитоспроможності позичальників / В. В. Галасюк // Вісник НБУ. – 2002. – № 2. – С. 61 – 67.
6. Джеджула В. В. Сучасні методичні підходи до оцінювання кредитоспроможності підприємства / В. В. Джеджула // Мукачівський державний університет. Економіка і суспільство. – 2016. – № 7. – С. 290 – 293
7. Дзюблюк, О. В. Банки і підприємства : кредитні аспекти взаємодії в умовах ринкової трансформації економіки : монографія / О. В. Дзюблюк, О. Л. Малахова. – Тернопіль : Вектор, 2008. – 324 с.
8. Кузнєцова Л. В. Фінанси банку: теорія, методологія, управління / Л. В. Кузнєцова. – Одеса, 2009. – 34 с.
9. Лаврушин О. И. Банковское дело : учебн. пособ. / О. И. Лаврушин. – 2-е изд. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 672 с.
10. Мисник Т. Г. Кредитоспроможність як основа кредитних відносин та мінімізації кредитного ризику банку / Т. Г. Мисник, І. С. Борисова // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. – 2016. – № 1. – С. 135 –140.
11. Офіційний сайт ПрАТ «Технологія» – Режим доступу : <http://www.technologia.com.ua/>
12. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Національного банку України від 30.06.2016 № 351 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>
13. Реверчук С. К. Банківський капітал: історія, теорія, досвід / С. К. Реверчук, У. В. Владичин, С. І. Кубів. – Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. – 276 с.
14. Синки Дж. Ф. мл. Управление финансами в коммерческих банках / Дж. Ф. Синки (мл.) ; пер. с англ. 4-го изд. – М. : Catallax, 1994. – 820 с.
15. Терещенко О. В. Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб / О. В. Терещенко // Вісник НБУ. – 2012. – №1. – С.26–30.